
V.

ET ANTIPIETISTISK SPOTTEVERS

Ved F. Elle Jensen.

De stærke kirkelige Brydninger i København i Begyndelsen af 1730erne gav sig som bekendt bl. a. Udslag i Pietisternes og de ortodoxes gensidige Forkætring; Kredsen omkring Md. Wulf og visse af Hovedstadens Præster gav i saa Henseende ikke hinanden meget efter. Nedenfor skal som Bidrag til denne Polemik meddeles et, rimeligvis fra Studenterkredse stammende, Vers, hvis Mening ikke er til at tage fejl af, og som især viser dets Forfattere eller Forfatter som baade afgjorte og helt uforstaaende Modstandere af den nye Retning. Det er fra 1733 og findes afskrevet i Additamenta 246 Fol. paa det kgl. Bibliotek. Stavemaaden er her moderniseret.

Pietistisk paa langs og luthersk paa tværs
 Opfundet ved Skerts
 Stavnsbundet i Vers
 Spundet, tvundet og vundet
 Af hastig Kop (Kopf)
 Fra Taa til Top
 En gudsforgaaen Krop.

Vi gode Pietister er	Ukristelige Mennesker
Guds sande Børn, som ham	
har kær	En Torn udi vort Øje er
Vi hade og forfølge slet	Hvad Luther lærer, som er ret
Hver Kætters Lærdom, Skik	
og Sæt	Annamme vi og følge det
Ej nogen holde maa for Spe	Guds Ord, Bigt, Præst for Lu-
	therske
Forsamlingskonventiklerne	Ud i stor Misbrug er at se
Man uden nogen Grund beler	Luthers Kirke-Ordninger
Vor Lærdom og Forsamlinger	Saa som en liden Afgud er
Vi tvinger, dæmper, staar imod	Guds Lov som salig er og god
Vort mørke Sind, vort Kød og	
Blod	Er os en Lygte for vor Fod
For den som har vor Lærdom	
kær	Der er ej godt at være her
Gud Ærens Krone selv frem-	
bær	For den, som Lutheraner er.

Approberet af P. Riis.

Læst og paaskrevet i Forsamlingen af Anders Spotmule og Jonas Surmule, Søkendebørn, Jep Selvklog og Ole Luk-øje, Svogre, Jens Brovter, Christoffer Prakker og Poul Grot-sprecher, alle trende een Mands Børn.

Verset er jo ret fikst lavet, men selv om Indholdet for-
 modentlig er originalt, er Formen, hvormed det hele staar
 og falder, hentet andetsteds fra, idet Forfatterne har taget
 et lignende, i adskillige Kredse velkendt, dobbeltbundet
 Spottedigt mod Papismen til Forbillede. I »For Idé og
 Virkelighed« 1869 findes nedenstaaende Rim, der skal

have ligget som Bogmærke i N. Mikkelsens Lægebog fra 1638, men hvis Tilblivelsestid naturligvis ikke dermed er belyst:

Jeg hader uden Ro
Den lutheranske Tro
Med Spot jeg ler den ud
Lutheri Ord og Bud
Thi den, som Luther, dør
Han er i Satans Klør

Den som vil elske Paven
Er mig i Hjertet graven
Al Messe og Helgenbud
For mig er Lærdom kær
Til Himmelen han kommer
Som dør i Troen Rommer¹.

Om det nu er dette danske Digt, Forfatterne har haft for Øje, kan ikke afgøres, da dette er en Tillem্পning af et tilsvarende tysk, som de lige saa godt kan have kendt, da ogsaa det har været ude blandt Folk; en Afskrift har ligget i Viborg Landsarkiv blandt Skiftedokumenter fra Ringkøbing 1799. Den lyder:

Ich sage gänzlich ab
Luthero bis ins Grab
Ich lache u. verspottet
Luthero seine Gebothe
Hinweg aus diesem Lande
Lutherische Vervande
In Ewigkeit verdirbt
Wer mit Luthero stirbt

der Römischen Lehr und Le-
ben
will ich sein ganz ergeben
die Mess u. Ohren Beicht
sind mir gar sanft u. leicht
die Römischen Priesterschaft
schütz ich mit Macht u. Kraft
wer Römisch thut absterben
den Himmel thut erwerben².

Og endelig findes Verset paa Fransk, hvor det kan føres tilbage til Reformationstiden, men vel er overført fra Tysk:

J'abjure de bon coeur
Luther, ce grand docteur
Oui, j'abandonne en forme
Luther et sa réforme
Je combattrai toujours

Le Pape et son régime
Est l'objet qui m'attire
Et la messe et la loi
Ont tout pouvoir sur moi
Les feux du purgatoire

¹) Danske Studier 1924 S. 92.

²) D. Stud. 1925 S. 186 f.

Luther et ses discours
Il faut que j'extermine
Luther et sa doctrine
Dieu destine à l'enfer
Les enfants de Luther

Me préparent à la gloire
Et le Pape et sa cour
Est mon plus grand amour
Rome et ceux qui la suivent
Au ciel toujours arrivent¹.

Paa denne Maade har man ogsaa i den verdslige Polemik angrebet Modstandere, saa Metoden har været vel kendt. Blicher anfører i »Nordlyset« 1827 (Saml. Skr. X S. 10 ff., 1922) saaledes et »Hyldestdigt« i denne Form, som den engelske Oprører O'Connor 1798 som Fange skrev til Kongen.

¹) D. Stud. 1924 anf. Sted.